

Handläggare:
Katarina Höök
08 508 18 138

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2017-09-21

Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018–2022

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018–2022.
2. Omedelbar justering.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektör

Ingalill Gustavsson
avdelningschef

Sammanfattning

På uppdrag av kommunfullmäktige har stadsledningskontoret utarbetat ett förslag till program för barns rättigheter och inflytande, med utgångspunkt från FN:s barnkonvention. Programmet ska fungera som ett styrdokument för stadens nämnder och styrelser när de planerar och följer upp sitt arbete för att bättre nå visionen om ett Stockholm för alla med fokus på barnets rättigheter och inflytande. Programmet tydliggör inriktningen för arbetet och preciserar ett antal gemensamma fokusområden.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget. Det är viktigt att staden har en plan för att säkra att alla bolag och förvaltningar har kunskap om barns rättigheter och att den tillämpas så långt som möjligt. Samma sak gäller om staden ger uppdrag till andra organisationer och enskilda verksamheter.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för förskola och fritid.

Bakgrund

I stadens budget för 2015 anger kommunfullmäktige att ett handlingsprogram för barns rättigheter och inflytande ska utarbetas, med utgångspunkt i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

Det förslag som stadsledningskontoret nu har utarbetat är tänkt att fungera som ett styrdokument för åren 2018–2022 för stadens nämnder och bolagsstyrelser när de planerar och följer upp sitt arbete för att bättre nå visionen om ett Stockholm för alla med fokus på barnets rättigheter och inflytande. Programmet tydliggör inriktningen för arbetet och preciserar ett antal gemensamma fokusområden. Det har tagits fram i en process som även omfattar ett program för ett jämställt Stockholm och ett program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. De tre programmen följer en gemensam struktur, kompletterar varandra och har en gemensam grund i principerna om mänskliga rättigheter

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till ett antal instanser, bland annat alla stadsdelsnämnder, för yttrande senast den 25 september.

Remissen i sammanfattning

FN:s barnkonvention

Förslaget utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen, som antogs av FN:s generalförsamling i november 1989 och som ratificerades av Sverige 1990. Undertecknandet innebär att Sverige har åtagit sig att följa konventionen. Den är juridiskt bindande men gäller hittills inte som svensk lag. Istället har vi valt att anpassa och ändra våra lagar så att de överensstämmer med bestämmelserna i konventionen.¹

¹ Regeringen vill nu att barnkonventionen ska bli svensk lag eftersom konventionen inte har tillämpats fullt ut och behöver förstärkas. En statlig utredning har presenterats och förslaget är att den blir lag i början av 2018. Stockholms stad remissbehandlade utredningens betänkande hösten 2016. (Farsta stadsdelsnämnd yttrade sig vid sammanträdet den 25 augusti 2016.)

Barnkonventionen innehåller rättigheter som varje barn har och gäller alla upp till 18 år som bor eller vistas i ett land oavsett legal status. Konventionens 54 artiklar utgör en helhet, men fyra artiklar utgör de grundläggande och vägledande principer som alltid ska beaktas när det gäller frågor som rör barn. Alla övriga artiklar ska läsas med grundprinciperna som utgångspunkt.

Artikel 2

Inget barn får diskrimineras på grund av härkomst.

Artikel 3

Barnets bästa ska vara vägledande vid allt beslutsfattande och vid alla åtgärder som rör barn och unga.

Artikel 6

Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. Barn ska tillåtas att utvecklas i sin egen takt och utifrån sina egna förutsättningar.

Artikel 12

Barn och unga har rätt att framföra sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem.

Stadsledningskontorets förslag till program syftar till att

- säkerställa barnets rättigheter och förbättra flickors och pojkars levnadsvillkor genom att tydliggöra stadens övergripande inriktning för arbetet och precisera ett antal gemensamma fokusområden för stadens nämnder och styrelser
- kvalitetssäkra stadens verksamheter och bidra till ett jämlikt och jämställt, icke-diskriminerande och socialt hållbart samhälle.

Fokusområden

Programmet anger fem fokusområden för arbetet med att säkerställa barnets rättigheter.

1. Beslutsfattare och medarbetare ska beakta barnperspektivet och omsätta barnets rättigheter i alla beslut, uppdrag och i det dagliga arbetet.
2. Barns rätt till likabehandling och skydd mot diskriminering ska säkerställas.
3. Barn ska ges förutsättningar att uttrycka och få sina åsikter respekterade.

4. Barn och vuxna ska ha kunskap om barnets rättigheter och vad de innebär i praktiken.
5. Barn ska vara trygga och skyddas mot fysiskt och psykiskt våld.

Nämnder och styrelser ansvarar för införandet av programmet inom ramen för ordinarie planering och uppföljning av verksamheten. I verksamhetsplanerna ska nämnder och styrelser precisera hur de arbetar med programmets fokusområden i nämnd- och bolagsmål, indikatorer och aktiviteter som bidrar till att man når kommunfullmäktiges mål. Den ordinarie uppföljningen av dessa mål, aktiviteter och indikatorer i tertiärrapporter och verksamhetsberättelsen utgör därmed en uppföljning av nämndens och styrelsens insatser för att säkerställa barns rättigheter och möjligheter till inflytande.

Barnchecklista och barnkonsekvensanalys

För att uppnå syftet med programmet lyfts några utvecklingsområden.

Beslut och åtgärder som på något sätt berör barn behöver följas upp systematiskt och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv. Metoder för att stärka föräldrar i deras föräldraskap behöver utvecklas i de verksamheter som på olika sätt kommer i kontakt med barn och föräldrar så att barns rättigheter och lika förutsättningar kan tillgodoses.

För att barnperspektivet och barnrättsperspektivet ska uppmärksammas innan beslut fattas i ärenden där barn påverkas ska beslutsunderlag, till exempel tjänsteutlåtanden, innehålla en barnchecklista. När barn påverkas ska barnets bästa utredas och beaktas. Barnet ska få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter. Åsikterna ska ges betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Vid beslut av övergripande eller strategisk karaktär ska en fördjupad analys av beslutets konsekvenser för barn genomföras, en barnkonsekvensanalys.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig bakom förslaget. Det är viktigt att staden har en plan för att säkra att alla bolag och förvaltningar har kunskap om barns rättigheter och att den tillämpas så långt som

möjligt. Samma sak gäller om staden ger uppdrag till andra organisationer och enskilda verksamheter. Det är också viktigt att det blir tydligt för nämnder och styrelser att de behöver arbeta för att ett barnperspektiv genomsyrar alla besluts- och uppföljningsprocesser inför att barnkonventionen blir lag 2018.

Förvaltningen vill särskilt lyfta fram ambitionen att staden systematiskt ska säkra att alla beslutsunderlag som rör barn ska innehålla en barnchecklista och att alla strategiska beslut ska föregås av en barnkonsekvensanalys.

Förvaltningens socialtjänstenheter har rutiner som överensstämmer med planen. En barnchecklista används för att säkra att de olika enheterna tillvaratar varandras kompetens under en barnavårdsutredning och att barnens behov dokumenteras i utredningar, speciellt när det gäller konsekvenser för barnen vid avslagsbeslut. Vid enheten som handlägger försörjningsstöd görs barnkonsekvensanalyser i alla ärenden som rör familjer som har hyresskulder.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Stadsledningskontorets förslag till program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholm stad 2018–2022